

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Lucie Remešové:

Surfing jako klíčová příčina sociální a kulturní změny marockého Taghazoutu

Předložená diplomová práce Lucie Remešové je důkladně zpracovaná případová studie z prostředí marocké pobřežní urbanizace, kde se hlavním motorem turistického rozvoje stal surfing, lifestylový sport vázaný na místa s tou správnou „vlnou“. Pro výzkum studentka vhodně zvolila kombinaci metod – zúčastněné pozorování, rozhovory s informátory, vlastní pracovní zkušenost ve zkoumaném prostředí a rovněž zkušenost s prožitkem surfingu. Rovněž je v práci zpracován kontext historický samotného sportu, lokality v marockém Taghazoutu a Maroka jako země. Autorka dobře ukazuje, jak je surfing mnohovrstevnatý sport: zpracovává osobní prožitek, kde se dostáváme na půdu psychologie, uvádí materiální aspekty sportu, jako je sportovní vybavení a místa pro praktikování surfingu, ale také módní trendy a zázemí pro komoditizaci tohoto sportu. Autorka neopomněla žádnou ze stránek, které se k surfingu pojí, včetně důležitosti sociálních sítí a rozvoje letecké dopravy, která je na místa vhodná pro surfing dovézt nejen „soul surfers“, ale rovněž turisty, kteří se v Taghazoutu střídají týden po týdnu a vytváří efekt sportovního střediska uprostřed ničeho. Jako teoretický rámec zvolila autorka antropologii turismu a lifestylové migrace, které se ve většině prostředí vyskytují společně a těžko lze mezi nimi určit jasnou dělící čáru. V případě surfingu se prolínají ve vysoké míře.

V práci je velmi dobře zpracováno téma samotného sportu. Pro antropologii je přínosný výzkum tělesnosti a rovněž balancování na pomezí psychologie je nevyhnutelné, pokud máme být v analýze poctiví. Popis stavu „blue mind“ by byl neúplný bez vlastního prožitku a bez relevantní psychologické literatury nedostatečný. Obojí studentka dobře zpracovala. Stejně dobře jsou zpracována témata jako komodifikace sportu, spojení lokálního v globálním kontextu. Skrze případovou studii se dostáváme k různým aktérům: místním mladým lidem z Taghazoutu, surfingovým drifterům, zahraničním turistům nakupujícím „dovolenkové balíčky“, taxikářům, byznysmenům, a také k bohatým turistům ze severu Maroka, tedy „vyšším třídám“ marocké společnosti. Jsou nám představeny sociální jevy jako lifestylový sport, berberská pohostinnost, drobné podnikání zanícených surfařů i čistě turistický byznys, hra na autenticitu, státní intervence, alkohol, sociální sítě, a další. Jedná se o velmi široké pole, které mohlo být pro účely diplomové práce zúženo na užší téma. To vidím jako jedinou slabinu celé práce. V názvu práce čteme „klíčová příčina kulturní a sociální změny“ a tato změna je i jednou z výzkumných otázek. Tak velké téma by mělo zahrnovat jazyk, rodinné vztahy, způsoby hospodaření a další, na což v práci, která je i tak velmi obsáhlá, nezbyvá místo. Například jazyková stránka není zohledněna vůbec. Autorka zde poněkud neuváženě generalizuje, že „většina Maročanů mluví plynně francouzsky“, což neplatí ani v pobřežních urbanizacích a už vůbec ne v Maroku jako celku, kde mnoho lidí nezvládá ani marockou arabštinu. Doporučila bych se tomuto tématu věnovat dál v disertační práci.

Autorka je velice pečlivá ohledně uvádění výpovědí informátorů. Na jednu stranu můžeme ocenit snahu o vysokou míru objektivitu, na druhou stranu tento přístup budí dojem novinářiny nebo kriminálního vyšetřování. Některé poznámky by mohly zůstat v terénních denících a prepisech rozhovorů. V některých pasážích je analýza poněkud evropocentrická, například v hodnocení pozitivních a negativních vlivů turismu a lifestylové migrace v návaznosti na surfing, tímto pak práce poněkud ztrácí antropologický charakter. Zastávám názor, že současná antropologie má být hodnotící vědou, ovšem pro diplomovou práci je to příliš náročný úkol. Sociální změna v marocké Taghazoutu bezesporu probíhá, avšak nakolik se skutečně mění kulturní norma, nemůžeme z takového výzkumu určit. V závěru práce

autorka znovu připomíná výzkumné otázky a čtenář tak vidí ucelenou práci, která se drží linie, která byla představena na začátku. K práci je vhodně zvolená odborná literatura. Celkový velmi dobrý dojem kazí občasné pravopisné chyby a příliš velký tematický záběr, jak jsem zmínila výše. Diplomovou práci navrhuji k obhajobě. Hodnocení navrhuji v pásmu známky jedna až dvě.

Essaouira, 4. února 2016

Kateřina Varhaník Wildová